

Issues of Poverty and Financial Support Resources among the Elderly: A Case Study in Pahang

Isu Kemiskinan dan Sokongan Sumber Kewangan dalam kalangan Warga Tua: Kajian Kes di Pahang

Nik Norliati Fitri Md Nor^{a*}, Siti Masayu Rosliah Abdul Rashid^a, Suriati Ghazali^b

^a*Bahagian Geografi, Pusat Pengajian Pendidikan Jarak Jauh, Universiti Sains Malaysia, 11800 USM, Pulau Pinang, Malaysia.*

^b*Bahagian Geografi, Pusat Pengajian Ilmu Kemanusiaan, Universiti Sains Malaysia, 11800 USM, Pulau Pinang, Malaysia*

*Corresponding author: nikfitri@usm.my

Article history: Received: 15 January 2020 Received in revised form: 04 October 2020 Accepted: 08 October 2020 Published online: 31 December 2020

Abstract

Poverty among the elderly is always a significant concern due to changes in demographic patterns. It's because there is an increasing number of elderly, moreover, about the disability and limited ability of employment in themselves. This situation has an economic and social impact not only on individuals but also family members and the government involved. Therefore this article aims to study the issue of poverty among the elderly. Besides, the study will identify the financial resources obtained in the help of their daily lives. The study has selected a total of 327 older people aged 60 years and above. The study used a quantitative approach using a questionnaire to obtain feedback from respondents on their financial resources and income of respondents. The results of the study found that the majority of respondents answered 50.5% of the primary source of children as the main economic source in addition to other economic resources. Nevertheless, although there are results shown by the respondents, there are various sources as financial resources, but still exist among them. Therefore, it's hoped that the authorities or non-governmental organizations can help the elderly who face the problem of poverty always provide social assistance, especially related to the social security system through medical aspects exempt free hospital medical services, distribution of first-class medical cards or even provide initiatives through the enhancement of additional income programs explicitly implemented for the needy elderly.

Keywords: poverty; support; financial resources; elderly; Pahang

Abstrak

Kemiskinan dalam kalangan warga tua sentiasa menjadi perhatian utama kerana perubahan dalam pola demografi. Ini kerana terdapatnya peningkatan jumlah warga tua sekaligus menyumbang kepada ketidakupayaan dan kemampuan yang terhad terhadap pekerjaan dalam kalangan mereka. Keadaan ini memberi kesan ekonomi dan sosial bukan sahaja terhadap individu malah ahli keluarga dan juga kerajaan turut terlibat. Oleh itu artikel ini bertujuan untuk mengkaji isu kemiskinan dalam kalangan warga tua. Selain itu kajian akan mengenal pasti sokongan sumber kewangan yang diperoleh dalam mengatur kehidupan seharian mereka. Seramai 327 warga tua yang berumur 60 tahun dan ke atas dipilih sebagai responden dalam kajian ini. Kajian menggunakan pendekatan kuantitatif menggunakan borang soal selidik bagi mendapatkan maklum balas daripada responden mengenai sumber kewangan dan pendapatan responden. Hasil kajian mendapati majoriti responden iaitu 50.5 peratus memperoleh sumber sokongan daripada anak-anak sebagai sumber ekonomi utama di samping sumber ekonomi yang lain. Namun demikian, walaupun dapatan menunjukkan responden memperoleh pelbagai sokongan sebagai sumber kewangan, tetapi isu kemiskinan masih lagi wujud dalam kalangan mereka. Justeru, diharapkan agar pihak berwajib atau pertubuhan bukan kerajaan dapat membantu golongan warga tua yang mengalami masalah kemiskinan supaya sentiasa memberi sokongan sosial, terutama yang berkaitan dengan sistem keselamatan sosial melalui aspek perubatan misalnya pengecualian bayaran perubatan hospital swasta percuma, agihan kad perubatan bertaraf kelas pertama atau juga menyediakan inisiatif melalui peningkatan program pendapatan tambahan yang dilaksanakan khas untuk warga tua miskin.

Kata kunci: kemiskinan; sokongan; sumber kewangan; warga tua; Pahang

© 2021 Penerbit UTM Press. All rights reserved

1.0 PENGENALAN

Isu kemiskinan sememangnya menjadi topik utama dalam kalangan negara dunia. Dalam membicarakan isu kemiskinan, ia boleh diukur daripada pelbagai sudut. Bank Dunia (2016) melihat kemiskinan melalui pendapatan, pendidikan, kesihatan, dan *personal insecurity*, *income insecurity*, *tenure insecurity* sebagai enam dimensi kemiskinan. Dalam konteks geografi, kemiskinan diukur melalui ruang atau lokasi (Vista dan Murayama, 2011; Samat et al., 2016).

Dalam konteks warga tua pula, kemiskinan dilihat berdasarkan ketiadaan sistem perlindungan sosial misalnya aset tabungan atau simpanan atau jaminan keselamatan pendapatan yang mencukupi sehingga akhir hidup mereka (UN DESA, 2015). Situasi ini menyebabkan warga tua terdedah kepada implikasi sosio ekonomi dalam aspek kemiskinan.

Malaysia pada masa kini menghadapi cabaran perubahan profil demografi penduduk. Pada tahun 2019, penduduk Malaysia dianggarkan berjumlah 32.6 juta berbanding 32.4 juta pada tahun 2018 (Jabatan Perangkaan Malaysia, 2019). Keseluruhan jumlah tersebut mencatatkan 6.7 peratus mewakili penduduk dalam lingkungan umur warga tua iaitu 65 tahun dan ke atas. Selain itu, pada tahun 2018 jangkaan hayat ke atas penduduk berumur 65 tahun dijangka hidup 15 tahun lagi berbanding 14.5 tahun pada 2012 (Jabatan Perangkaan Malaysia, 2018).

Ini menunjukkan bahawa peningkatan jangka hayat penduduk warga tua sangat dipengaruhi oleh taraf hidup yang berkualiti, misalnya melalui peningkatan pencapaian pendidikan, penghijrahan serta kehidupan yang lebih baik yang membawa kepada jangka hayat yang lebih lama (Saidatulakmal, 2014 dan Jariah et al, 2015). Walaupun menikmati pencapaian hidup yang lebih baik, isu kemiskinan dalam kalangan warga tua masih menjadi topik yang membimbangkan. Ini kerana, kemiskinan dan ketidaksamaan pendapatan dalam usia tua menjadikan seseorang itu mengalami kegagalan hidup hasil daripada refleksi pada awal kehidupan mereka (Hardy, 2009).

■ 2.0 TINJAUAN LITERATUR

Kemiskinan adalah ancaman utama kepada kesejahteraan orang tua. Kajian oleh Noorlaili et al (2009), mengaitkan kemiskinan warga tua dengan peningkatan jangka hayat penduduk yang tinggi. Peningkatan jangka hayat menyebabkan warga tua terpaksa hidup tanpa keperluan asas yang mencukupi untuk satu tempoh yang panjang. Keadaan ini memberi kesan khususnya kepada tahap kesihatan dan kualiti hidup warga tua secara keseluruhan.

Menurut Saidatulakmal (2015), kajian yang dilakukan ke atas warga tua di Malaysia mendedahkan insiden kemiskinan dalam kalangan warga tua berlaku dalam kalangan wanita tua, ketua keluarga tua, warga tua di kawasan luar bandar, janda atau duda yang berkahwin dengan warga tua, warga tua yang tidak mempunyai pendidikan formal atau langsung tiada pendidikan, Bumiputera, warga tua yang tinggal sendirian, serta warga tua yang tidak bekerja.

Kajian oleh Chan dan Chou (2016) di Hong Kong menunjukkan warga tua yang miskin mempunyai aset yang sedikit serta sepenuhnya bergantung kepada sokongan keluarga dan bantuan kebajikan daripada kerajaan. Selain itu, kecenderungan warga tua miskin adalah terdiri daripada perempuan, janda, mereka yang hidup sendirian, dan menerima pendidikan tahap rendah (Chan dan Chou, 2016).

Butterfill dan Marianti (2006) pula melihat kemiskinan warga tua dalam konteks yang berbeza. Mereka berpendapat kemiskinan warga tua dipengaruhi oleh kehilangan pendapatan secara tiba-tiba akibat persaraan dan proses ini berlaku secara beransur-ansur. Pendapat ini disokong oleh Nik Norliati (2016) di mana menjelang umur tua iaitu 60 tahun dan ke atas penyertaan warga tua dalam tenaga buruh semakin berkurangan. Hal ini disebabkan penurunan tahap kecergasan dan juga keperluan terhadap perkhidmatan yang semakin berkurangan. Keadaan ini turut dikaitkan dengan umur persaraan pekerja di Malaysia menjelang umur 60 tahun, mereka tidak mempunyai pekerjaan dan terpaksa menghabiskan masa di rumah, mencari pekerjaan lain atau melakukan aktiviti yang berfaedah.

Laporan daripada Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (PBB) pada tahun 2001, warga tua yang tinggal di negara kurang maju sering dihipit dengan masalah kemiskinan dan menjadi isu yang berkait dengan kesejahteraan hidup warga tua. Menurut Sherlock (2001) masalah kemiskinan dalam kalangan warga tua juga amat ketara berlaku di kawasan luar bandar berbanding mereka yang tinggal di kawasan bandar. Kemiskinan dalam kalangan warga tua sering dialami oleh warga tua wanita yang telah kematian suami dan hilang punca pencari rezeki keluarga (Hurd, 1989). Warga tua yang tinggal seorang diri sering dilanda kemiskinan, tambahan pula tanpa sokongan yang diberikan anak-anak dan pihak berkepentingan (Andrews dan Hennink, 1992). Bagi warga tua yang tinggal bersama anak atau mendapat perhatian daripada anak-anak tentunya tidak mempunyai masalah untuk menampung kehidupan seharian. Amat malang bagi warga tua yang tinggal seorang diri serta tidak mempunyai pendapatan bulanan yang mencukupi tentunya akan mendatangkan masalah untuk meneruskan kelangsungan hidup disebabkan tiada sumber pendapatan.

Menurut Nurizan Yahaya et al., (2010) kemiskinan memang berkait rapat dengan warga tua kerana sebahagian besar warga tua telah bersara dan tiada pendapatan tetap dan akan menjadi lebih rumit sekiranya warga tua berkenaan tidak mempunyai simpanan atau dilindungi oleh mana-mana skim kewangan seperti KWSP dan insurans. Miskin bermaksud sumber pendapatan yang tidak mencukupi untuk menyediakan keperluan seperti makanan, pakaian, tempat tinggal dan sebagainya untuk diri sendiri dan isi rumah (Laily Paim dan Sharifah Azizah Haron, 2010). Keadaan hidup yang daif, terlantar, merempat atau terpinggir juga boleh dikelaskan sebagai seseorang itu hidup dalam kemiskinan (Laily Paim dan Sharifah Azizah Haron, 2010). Kajian Palloni (2001) menunjukkan kemiskinan sering berlaku dalam kalangan warga tua terutamanya bagi warga tua yang tinggal di negara-negara membangun. Dalam konteks kemiskinan, isu-isu seperti perumahan, keselamatan, kesihatan, pendapatan, dan pemakanan patut diberi pertimbangan bantuan selari dengan pembedaran yang pesat dan pengaturan kehidupan yang mengalami tekanan dan cabaran yang tidak diduga.

Di Malaysia, Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) memperuntukkan RM300 sebulan bagi warga tua yang layak dan jumlah tersebut amat membantu mereka untuk membeli barangan keperluan asas dan sebagainya. Walau bagaimanapun, sistem kebajikan yang ada pada masa sekarang masih lagi kurang dan masih terdapat warga tua yang hidup dalam kemiskinan kerana tidak mempunyai sumber kewangan yang mencukupi. Sistem kebajikan ini perlu diperbaiki bagi menjamin kesejahteraan hidup warga tua yang semakin bertambah saban tahun.

Ekoran daripada situasi inilah, maka lebih ramai warga tua yang tiada pendapatan tetap, hidup dalam tekanan akibat kemiskinan dan ketiadaan sumber kewangan. Sumber kewangan adalah perkara yang sangat penting bagi kegunaan warga tua dalam membeli sebarang keperluan harian mereka. Menurut Tan dan Ng (2000) sumber kewangan warga tua adalah hasil daripada wang faedah persaraan, insurans, simpanan peribadi dan juga pemberian anak-anak. Dalam hal ini, anak-anak diharapkan sebagai sumber ekonomi bagi warga tua apabila mereka sudah tidak berdaya untuk menjana pendapatan (Schulz, 2010). Walau bagaimanapun tidak semua warga tua yang bernasib baik, terdapat warga tua yang tidak mempunyai pendapatan, manakala anak-anak juga tidak mampu untuk memberikan wang kepada ibu bapa mereka terutama yang tinggal di kawasan bandar. Taraf hidup yang tinggi di bandar menyebabkan berlakunya kemiskinan dalam kalangan warga tua.

3.0 METODOLOGI DAN KAWASAN KAJIAN

Kawasan kajian yang dipilih ialah Daerah Jerantut Pahang. Daerah Jerantut dipilih kerana merupakan daerah terbesar di negeri Pahang (Rujuk Jadual 1). Daerah Jerantut mempunyai keluasan sebanyak 720,760.36 hektar dan terdiri daripada sepuluh mukim serta 231 buah kampung (Pejabat Tanah dan Daerah Jerantut). Daerah Jerantut mempunyai penduduk seramai 65,335 orang dan sebanyak 8,472 adalah yang berumur 60 tahun ke atas pada tahun 2010 (Jadual 1). Mukim Ulu Cheka dan Mukim Teh dipilih sebagai kawasan kajian. Mukim Ulu Cheka dipilih kerana ia bertepatan dengan kriteria yang dikehendaki iaitu kawasan luar bandar yang jauh dari bandar dan juga jauh dari jalan utama. Kemudahan asas Mukim Ulu Cheka juga adalah berkurangan berbanding di Mukim Teh.

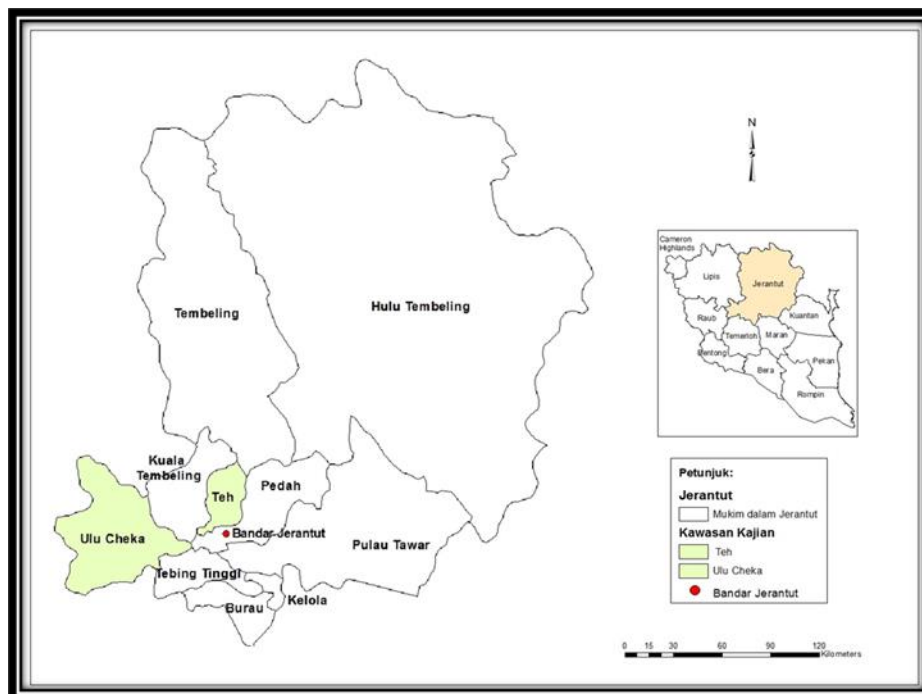
Mukim Ulu Cheka merupakan mukim luar bandar yang terdapat dalam Daerah Jerantut, Pahang. Mukim Ulu Cheka mempunyai keluasan sebanyak 32,579.36 hektar dan mempunyai jumlah penduduk seramai 9,227 orang (Rajah 1) (Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut, 2013). Terdapat tujuh buah kampung di Mukim Ulu Cheka iaitu Kg. Damak, Kg. Ulu Cheka, Kg. Koi, Kg. Baharu, Kg. Batu Balai, Kg. Som dan Kg. Perlok. Mukim Ulu Cheka mempunyai 895 warga tua yang berumur 60 tahun dan ke atas pada tahun 2010 (Jabatan Perangkaan Malaysia, 2011). Mukim Teh terletak di pinggir bandar Jerantut yang mempunyai keluasan 8,846.49 hektar dan mempunyai jumlah penduduk seramai 8957 orang (Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut, 2013). Terdapat tujuh buah kampung di Mukim Teh iaitu Kg. Batu Embun, Kg. Paya Teh, Kg. Pulau Mansok, Kg. Gajah Mati, Felda Padang Piol, Kg. Pulau Mansok dan Kg. Lata Kasah. Warga tua 60 tahun dan ke atas di Mukim Teh sebanyak 915 orang pada tahun 2010 (Jabatan Perangkaan Malaysia, 2011).

Jadual 1 Keluasan, bilangan penduduk, bilangan warga tua dan bilangan kampung mengikut kawasan mukim di Daerah Jerantut, Pahang

Mukim	Keluasan (hektar)	Bilangan Penduduk	Bilangan penduduk 60 tahun ke atas	Bilangan kampung
Ulu Cheka	32,579.36	8,565	895	69
Pedah	24,006	10,886	2428	33
Teh	8,846.49	7,228	915	21
Burau	9,672.04	*	237	*
Kelola	2,802.10	1,351	29	7
Tebing Tinggi	11,781.27	2,051	353	10
Pulau Tawar	78,513.68	20,513	2375	22
Kuala Tembeling	19,047.39	2,566	388	16
Tembeling Tengah	123,670.58	9,958	597	26
Hulu Tembeling	409,840.45	2,217	255	27
JUMLAH	720,760.36	65,335	8472	231

*tidak diperoleh

Sumber: Pejabat Tanah dan Daerah Jerantut, 2013; Jabatan Perangkaan Malaysia, 2011.

Rajah 1 Peta daerah Jerantut mengikut mukim

4.0 HASIL KAJIAN DAN PERBINCANGAN

4.1 Profil Demografi Responden

Keseluruhan responden yang dikaji bagi kedua-dua kawasan mukim ialah seramai 327 warga tua yang berumur 60 tahun dan ke atas. Daripada 327 responden yang dikaji, 49.5 peratus (162 responden) tinggal di Mukim Ulu Cheka, manakala 50.5 peratus (165 responden) tinggal di Mukim Teh. Pecahan responden mengikut jantina pula menunjukkan 147 responden lelaki, manakala 180 adalah responden wanita.

Jadual 2 menunjukkan daripada 147 responden lelaki, sebanyak 57.1 peratus (84 responden) tinggal di Mukim Ulu Cheka, manakala 42.9 peratus (63 responden) di Mukim Teh. Bagi responden wanita pula menunjukkan, sebanyak 43.3 peratus (78 responden) tinggal di Mukim Ulu Cheka, manakala 56.7 peratus (102 responden), tinggal di Mukim Teh. Jadual 2 merumuskan responden lelaki lebih ramai di kawasan luar bandar (Mukim Ulu Cheka), manakala responden wanita lebih ramai di kawasan pinggir bandar (Mukim Teh).

Jadual 2 Taburan responden mengikut jantina dan mukim

JANTINA	MUKIM		JUMLAH
	Mukim Ulu Cheka	Mukim Teh	
LELAKI	84 (57.1%)	63 (42.9%)	147 (100%)
WANITA	78 (43.3%)	102 (56.7%)	180 (100%)
JUMLAH	162 (49.5%)	165 (50.5%)	327 (100%)

Sumber: Kajian Lapangan.

Seterusnya perbincangan mengenai taburan responden mengikut umur. Purata umur responden Melayu di kawasan kajian ialah 70.6 tahun. Minima umur responden ialah 60 tahun manakala, maksimum umur responden ialah 125 tahun. Pengkaji telah membahagikan kepada empat peringkat kumpulan umur berdasarkan kajian Rajwani Mohd Zain dan Fuziah Shaffie (2005) iaitu 60-69 tahun (warga tua pada peringkat awal), 70-79 tahun (warga tua pada peringkat pertengahan), 80-89 tahun (warga tua pada peringkat lewat) dan 90 tahun ke atas (warga tua pada peringkat yang sangat lewat). Hasil kajian mendapati kebanyakan responden terdiri daripada kumpulan umur 60-69 tahun iaitu warga tua pada peringkat awal dengan peratusan sebanyak 43.8 peratus (158 warga tua), diikuti oleh kumpulan umur 70-79 tahun sebanyak 39.8 peratus (130 warga tua).

Taburan responden mengikut status perkahwinan menunjukkan lebih separuh atau 64.8 peratus daripada responden yang berkahwin (suami/ isteri). Pecahan status perkahwinan mengikut jantina menunjukkan responden lelaki lebih ramai yang berkahwin dengan peratusan sebanyak 83.7 peratus daripada 147 responden lelaki. Terdapat seorang responden lelaki yang masih belum berkahwin, manakala 15 peratus warga tua lelaki yang duda atau kematian isteri. Responden wanita pula menunjukkan lebih ramai yang berkahwin (mempunyai suami) dan balu (kematian suami) iaitu masing-masing 49.4 peratus dan 49.4 peratus daripada 180 responden. Status perkahwinan responden mengikut mukim pula menunjukkan lebih ramai responden yang berkahwin iaitu masing-masing 67.9 peratus (Mukim Ulu Cheka) dan 61.8 peratus (Mukim Teh).

Pendidikan merupakan penunjuk penting bagi melahirkan individu yang berilmu pengetahuan, masyarakat yang celik huruf serta berpengetahuan dalam teknologi maklumat dan komunikasi (Shahril @Charil Marzuki, 2005). Menurut DaVanzo dan Angelique (1994) taraf pendidikan merupakan perkara terpenting dalam kajian mengenai warga tua kerana ia akan mempengaruhi pekerjaan, jumlah pendapatan, tahap kesihatan dan pengaturan kehidupan. Taraf pendidikan juga amat mempengaruhi status sosioekonomi warga tua dan menunjukkan kesejahteraan hidup warga tua (Souare, 2008).

Pengkaji telah membahagikan kepada empat kategori taraf pendidikan iaitu tidak pernah bersekolah, sekolah rendah, sekolah menengah dan kolej. Hasil kajian menunjukkan kebanyakan responden mempunyai taraf pendidikan di peringkat sekolah rendah sahaja iaitu sebanyak 51.7 peratus (169 responden). Kebanyakan responden di kawasan kajian menerima pendidikan sejak berumur tujuh tahun. Terdapat 43.7 peratus (143 responden) tidak pernah bersekolah atau tidak mendapat pendidikan secara formal. Rujuk Jadual 3.

Jadual 3 Ciri-ciri demografi responden mengikut jantina dan mukim

Ciri-ciri Demografi	Item	Jantina		Mukim		JUMLAH
		Lelaki	Wanita	Mukim Ulu Cheka	Mukim Teh	
Kumpulan Umur	60-69 tahun	61(41.5%)	97 (53.9%)	79 (48.8%)	79 (47.9%)	158 (43.8%)
	70-79 tahun	67 (45.6%)	63 (35.0%)	58 (35.8%)	72 (43.6%)	130 (39.8%)
	80-89 tahun	16 (10.9%)	15 (8.3%)	19 (11.7%)	12 (7.3%)	31 (9.5%)
	90 tahun ke atas	3(2.0%)	5 (2.8%)	6 (3.7%)	2 (1.2%)	8 (2.4%)
	JUMLAH	147 (100%)	180 (100%)	162 (100%)	165 (100%)	327 (100%)
Status Perkahwinan	Belum berkahwin	1 (0.7%)	0 (0%)	1 (0.6%)	0 (0%)	1 (0.3%)
	Berkahwin	123 (83.7%)	89 (49.4%)	110 (67.9%)	102 (61.8%)	212 (64.8%)
	Balu	0 (0%)	89 (49.4%)	40 (24.7%)	49 (29.7%)	89 (27.2%)
	Duda	22 (15.0%)	0 (0%)	11 (6.8%)	11 (6.7%)	22 (6.7%)
	Bercerai	1 (0.7%)	2 (1.1%)	0 (0%)	3 (1.8%)	3 (0.9%)
JUMLAH	147 (100%)	180 (100%)	162 (100%)	165 (100%)	327 (100%)	
Taraf Pendidikan	Tidak bersekolah	45 (30.6%)	98 (54.4%)	72 (44.4%)	71 (43.0%)	143 (43.7%)
	Sekolah Rendah	92 (62.6%)	77 (42.8%)	81 (50.0%)	88 (53.3%)	169 (51.7%)

Sekolah Menengah	9 (6.1%)	4 (2.2%)	9 (5.6%)	4 (2.4%)	13 (4.0%)
Kolej	1 (0.7%)	1 (0.6%)	0 (0%)	2 (1.2%)	2 (0.6%)
JUMLAH	147 (100%)	180 (100%)	162 (100%)	165 (100%)	327 (100%)

Sumber: Kajian Lapangan

4.2 Sokongan Sumber Kewangan Yang Diperoleh Responden

Sumber kewangan adalah perkara yang sangat penting bagi kegunaan responden dalam membeli sebarang keperluan harian dan membayar bil utiliti semasa. Kajian ini memfokuskan lima sokongan utama sumber kewangan iaitu sokongan sendiri, sokongan anak-anak, faedah persaraan, Bantuan Orang Tua (BOT) daripada JKM dan sokongan sumber lain. Rujuk Jadual 4).

Jadual 4 Sokongan utama sumber kewangan untuk perbelanjaan harian yang diperoleh responden

Sokongan sumber kewangan untuk perbelanjaan harian	Jantina		Kawasan Mukim		Jumlah
	Lelaki	Wanita	Ulu Cheka	The	
Sokongan sendiri (masih lagi bekerja)	52 (35.4%)	33 (18.3%)	39 (24.1%)	46 (27.9%)	85 (26.0%)
Sokongan Anak-anak	53 (36.1%)	112 (62.2%)	83 (51.2%)	82 (49.7%)	165 (50.5%)
Faedah persaraan	26 (17.7%)	12 (6.7%)	15 (9.3%)	23 (13.9%)	38 (11.6%)
BOT (Bantuan Orang Tua)	9 (6.1%)	17 (9.4%)	14 (8.6%)	12 (7.3%)	26 (7.9%)
Sokongan sumber lain (hasil kebun dan ternakan ikan air tawar)	7 (4.8%)	6 (3.3%)	11 (6.8%)	2 (1.2%)	13 (4.0%)
JUMLAH	147 (100%)	180 (100%)	162 (100%)	165 (100%)	327 (100%)

Sumber: Kajian Lapangan

Merujuk kepada Jadual 4, lebih separuh daripada responden iaitu 165 (50.5 peratus) di kawasan kajian mendapat sokongan kewangan daripada anak-anak. Berdasarkan dapatan kajian juga, pecahan sokongan sumber kewangan mengikut jantina menunjukkan sokongan anak-anak mendapat peratusan yang tertinggi bagi responden lelaki dan wanita iaitu masing-masing 36.1 peratus (53 warga tua) dan 62.2 peratus (112 warga tua). Selain itu, kajian mendapati responden lelaki lebih ramai yang mempunyai sokongan sendiri berbanding responden wanita iaitu masing-masing 35.4 peratus (52 responden) dan 18.3 peratus (33 warga tua). Hasil dapatan juga menunjukkan sokongan sumber kewangan bagi responden lelaki lebih tertumpu pada faedah persaraan dan sokongan sendiri, manakala responden wanita lebih tertumpu pada hasil sokongan anak-anak untuk membeli barangan keperluan harian. Dapatan kajian ini adalah selari dengan kajian Norlaila Abu Bakar et al., (2009) di Malaysia yang menunjukkan berlakunya perbezaan jantina dalam memperoleh sumber pendapatan warga tua iaitu warga tua lelaki lebih tertumpu pada hasil faedah persaraan, manakala warga tua wanita bergantung pada sumber tidak formal seperti pemberian anak-anak.

Bagi pecahan mengikut mukim pula menunjukkan sokongan anak-anak adalah yang tertinggi bagi kedua-dua mukim iaitu masing-masing 51.2 peratus (83 responden) bagi Mukim Ulu Cheka dan 49.7 peratus atau 82 responden di Mukim Teh. Responden yang menerima faedah persaraan lebih tinggi di Mukim Teh iaitu 13.9 peratus (23 warga tua), manakala bantuan JKM lebih tinggi bagi responden yang tinggal di Mukim Ulu Cheka dengan peratusan sebanyak 8.6 peratus (14 responden).

Sokongan sendiri pula merujuk kepada sumber kewangan yang diperoleh responden yang masih lagi bekerja. Kajian yang dijalankan mendapati sebanyak 26.0 peratus atau 85 responden yang masih lagi bekerja. Terdapat pelbagai faktor yang menyebabkan 26.0 peratus responden yang masih lagi bekerja walaupun telah lanjut usia antaranya untuk menyara keluarga, masih mempunyai tanggungan anak sekolah dan mempunyai anak yang berada di institusi pengajian tinggi yang tentunya memerlukan perbelanjaan yang besar. Kajian Benjamin et al., (2010) di Malaysia menunjukkan warga tua yang masih lagi bekerja walaupun telah lanjut usia adalah untuk menambah pendapatan bagi menyara keluarga.

Pekerjaan dan persaraan merupakan perkara yang penting dalam kehidupan warga tua (Atchley, 2000). Warga tua yang memperoleh wang persaraan menunjukkan mereka pernah bekerja dengan badan kerajaan ataupun badan berkanun. Bagi warga tua yang bekerja dalam bidang pertanian, mereka dikategorikan sebagai bidang pekerjaan tidak formal dan tidak mendapat wang persaraan.

Bagi sokongan sumber melalui faedah persaraan pula, hasil kajian mendapati hanya 11.6 peratus (38 responden) menerima faedah persaraan. Mereka terdiri daripada pesara tentera, guru, kakitangan kesihatan dan kerani. Keadaan ini menunjukkan hanya segelintir sahaja responden yang memperoleh skim faedah persaraan untuk kegunaan mereka pada masa tua. Kajian yang dijalankan oleh Krug et al., (2002) mendapati hanya 30 peratus warga tua di seluruh dunia yang memperoleh wang faedah persaraan. Keadaan ini menyebabkan lebih ramai warga tua yang hidup dalam kemiskinan terutamanya bagi warga tua wanita yang kekurangan taraf pendidikan dan peluang pekerjaan terhad (United Nations, 2013; UNFPA, 2002).

Hasil analisis menunjukkan terdapatnya perbezaan yang ketara bagi sumber faedah persaraan mengikut jantina. Kajian mendapati responden lelaki menunjukkan peratusan tertinggi berbanding responden wanita yang menerima faedah persaraan iaitu 17.7 peratus (26 responden) dan 6.7 peratus atau 12 responden wanita. Menurut Tan dan Ng (2000), warga tua lelaki lebih ramai yang menerima faedah persaraan di Malaysia kerana penduduk lelaki lebih ramai yang bekerja dalam sektor formal. Perbezaan sumber faedah persaraan mengikut jantina pula menunjukkan perkaitan dengan taraf pendidikan apabila kajian menunjukkan warga tua lelaki mempunyai taraf pendidikan

yang tinggi berbanding warga tua wanita. Justeru, perbezaan yang ketara dari segi pendidikan mengikut jantina telah menyebabkan berlakunya perbezaan penyertaan responden lelaki dalam bidang pekerjaan tidak formal, berbanding wanita yang cenderung untuk bekerja dalam bidang tidak formal seperti bidang pertanian.

Perbandingan sumber faedah persaraan mengikut kawasan menunjukkan perbezaan yang jelas bagi responden yang tinggal di kawasan luar bandar dan pinggir bandar. Kebanyakan warga tua yang menerima wang faedah persaraan tinggal pinggir bandar Mukim Teh iaitu sebanyak 13.9 peratus (23 responden) berbanding 9.3 peratus (15 responden) di Mukim Ulu Cheka. Responden di kawasan pinggir bandar ramai yang mempunyai faedah persaraan kerana mereka merupakan pesara guru, askar dan juga kakitangan kesihatan. Ia selari dengan kajian di China yang menunjukkan terdapat perbezaan ketara mengikut status kawasan tempat tinggal warga tua apabila menunjukkan faedah persaraan merupakan sumber kewangan utama bagi warga tua yang tinggal di kawasan bandar berbanding warga tua yang tinggal di kawasan luar bandar (Mei et al., 2013).

Di samping itu, bantuan kewangan yang diperoleh daripada Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) turut diteliti. Hasil kajian mendapati hanya 7.9 peratus (26 responden) yang memperoleh bantuan kewangan secara bulanan daripada JKJ. JKJ memperuntukkan RM300 sebulan yang dinamakan sebagai Bantuan Orang Tua (BOT) kepada warga tua sebagai wang saraan hidup (Jabatan Kebajikan Masyarakat, 2013a). BOT diutamakan kepada warga tua yang tiada sumber pendapatan untuk menyara hidup dan tiada keluarga atau mempunyai keluarga yang tidak berkemampuan untuk memberi sumbangan kepada mereka (warga tua). Menurut Saidatulakmal Mohd (2014) penerima BOT adalah masih rendah di Malaysia apabila menunjukkan hanya 6 peratus daripada 2.4 juta warga tua 60 tahun dan ke atas yang menerima BOT, sedangkan masih ramai warga tua yang layak dan memerlukan BOT tersebut.

Sumber sokongan terakhir adalah melalui sumber sokongan lain iaitu merujuk kepada sumber kewangan yang diperoleh daripada hasil pertanian dan ternakan ikan air tawar. Hasil kajian menunjukkan 4.0 peratus (13 responden) daripada 327 responden yang mendapat sokongan sumber lain. Warga tua yang tinggal di Mukim Ulu Cheka mencatatkan peratusan tertinggi mempunyai sumber lain iaitu 6.8 peratus (11.8 peratus) berbanding 1.2 peratus atau hanya 2 orang responden di Mukim Teh. Warga tua yang tinggal di kawasan luar bandar lebih beruntung kerana mereka mempunyai hasil kebun dan dapat mengusahakan ternakan ikan air tawar iaitu ikan patin, ikan keli dan ikan tilapia.

4.3 Profil Pendapatan Responden

Pendapatan bulanan merujuk kepada jumlah pendapatan yang diperoleh responden berdasarkan sumber kewangan utama yang dibincangkan sebelum ini. Sumber pendapatan tersebut adalah hasil daripada sokongan sendiri, sokongan anak-anak, wang faedah persaraan, BOT dan juga sumber sokongan lain. Berdasarkan kajian ini, pengkaji telah mengklasifikasikan tingkat pendapatan warga tua kepada lima kelas pendapatan iaitu bermula dengan bawah RM 250 kepada yang tertinggi iaitu RM 1001 dan ke atas. Jadual 5 menunjukkan pendapatan bulanan responden.

Jadual 5 Pendapatan bulanan responden mengikut jantina dan mukim

Jumlah Pendapatan Bulanan	Jantina		Kawasan Mukim		Jumlah
	Lelaki	Wanita	Ulu Cheka	Teh	
Bawah RM250	23 (15.6%)	54 (30.0%)	41 (25.3%)	36 (21.8%)	77 (23.5%)
RM251-RM500	66 (44.9%)	94 (52.2%)	81 (50.0%)	79 (47.9%)	160 (48.9%)
RM501-RM750	24 (16.3%)	16 (8.9%)	13 (8.0%)	27 (16.4%)	40 (12.2%)
RM751-RM 1000	32 (21.8%)	13 (7.2%)	23 (14.2%)	22 (13.3%)	45 (13.8%)
RM1001 ke atas	2 (1.4%)	3 (1.7%)	4 (2.5%)	1 (0.6%)	5 (1.5%)
JUMLAH	147 (100%)	180 (100%)	162 (100%)	165 (100%)	327 (100%)

Sumber: Kajian Lapangan

Hasil kajian menunjukkan majoriti responden iaitu 48.9 peratus (160 responden) di kawasan kajian memperoleh pendapatan antara RM 251 hingga RM 500 sebulan (Jadual 5) diikuti pendapatan bawah RM 250 dengan peratusan sebanyak 23.5 atau 77 responden. Pendapatan RM 1001 dan ke atas menunjukkan peratusan terkecil iaitu hanya 1.5 peratus atau 5 responden sahaja. Dapatan ini jelas menunjukkan bahawa majoriti responden di Daerah Jerantut tergolong dalam kategori mereka yang berpendapatan rendah kerana pendapatan mereka berada di bawah ukuran pendapatan garis kemiskinan (PGK) pada tahun 2016 iaitu RM960 di Semenanjung Malaysia (Kementerian Pembangunan Luar Bandar, 2018).

Di samping itu, perbandingan jumlah pendapatan mengikut jantina menunjukkan perbezaan yang jelas. Responden lelaki mempunyai pendapatan yang tinggi berbanding responden wanita. Contohnya, sebanyak 16.3 peratus atau 24 responden lelaki berbanding 8.9 peratus atau 16 responden wanita yang memperoleh jumlah pendapatan antara RM 501- RM 750. Begitu juga bagi pendapatan RM751- RM 1000 apabila responden lelaki mencatatkan peratusan yang tinggi berbanding warga tua wanita iaitu masing-masing 21.8 peratus dan 7.2 peratus. Hasil kajian juga menunjukkan semakin rendah pendapatan ia dimonopoli oleh responden wanita terutama dalam kelas jumlah pendapatan bawah RM 250 dan RM 251- RM 500. Perbandingan mengikut status kawasan mukim tidak menunjukkan perbezaan yang ketara dari segi jumlah pendapatan bagi responden yang tinggal di luar bandar (Mukim Ulu Cheka) dan pinggir bandar (Mukim Teh).

5.0 KESIMPULAN DAN CADANGAN

Hasil kajian menunjukkan kalangan warga tua di Mukim Ulu Cheka dan Mukim Teh memperoleh sokongan utama daripada anak-anak sebagai sumber kewangan mereka. Selain itu, mereka turut mendapat sumber sokongan kewangan daripada sokongan sendiri, faedah persaraan, BOT serta sokongan sumber yang lain. Walaupun dapatan menunjukkan responden memperoleh pelbagai sumber bantuan kewangan, namun insiden kemiskinan dalam kalangan warga tua masih lagi serius. Hal ini kerana majoriti daripada mereka masih memperoleh pendapatan antara RM251 hingga RM500 sahaja dan berada di bawah ukuran Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK 2016) Malaysia iaitu RM960.

Apabila membincangkan mengenai mengurangkan kemiskinan dalam kalangan warga tua, perbualan sering difokuskan pada langkah-langkah pencegahan seperti pendidikan atau pekerjaan. Inisiatif melalui program pendidikan dan latihan, rancangan simpanan, dan program penawaran pekerjaan tidak akan membantu seseorang dalam lingkungan 60 dan ke atas. Justeru itu antara langkah-langkah yang perlu diambil bagi memerangi kemiskinan kalangan warga tua adalah memperkukuhkan sistem keselamatan sosial warga tua melalui aspek perubahan misalnya pengecualian bayaran perubahan hospital swasta percuma, agihan kad perubahan bertaraf kelas pertama. Selain itu, inisiatif melalui peningkatan program pendapatan tambahan boleh dilaksanakan dalam kalangan warga tua miskin. Di Malaysia misalnya, mereka yang berada dibawah PGK Nasional memperoleh bantuan kewangan atau barangan keperluan secara berterusan tanpa perlu melalui apa-apa prosedur. Selain itu, inisiatif lain seperti meningkatkan ketersediaan program dengan memberikan bantuan penjagaan kesihatan dan kos penjagaan jangka panjang perlu diperluaskan kepada semua warga emas.

Di peringkat antarabangsa strategi penghapusan kemiskinan telah ditetapkan sebagai matlamat utama dalam Matlamat Pembangunan Lestari bertujuan untuk mencapai kualiti hidup masyarakat yang lebih baik menjelang 2030 (UNDP, 2019). Di samping itu, memperkasakan warga tua dalam semua dimensi pembangunan, termasuk mempromosikan penyertaan aktif mereka dalam kehidupan sosial, ekonomi dan politik adalah satu cara untuk mengurangkan ketidaksamaan pendapatan kalangan masyarakat (United Nations, 2019).

Rujukan

- Andrews, G.R., and Hennink, M.M. (1992). The Circumstances and Contributions of Older Persons in Three Asian Countries: Preliminary Results of a Cross-National Study. *Asia-Pacific Population Journal*, 7(3), 127-146. <https://eprints.soton.ac.uk/34206/>. Tarikh akses: 1 November 2019.
- Atchley, R.C. (2000). *Social Forces and Aging: An Introduction to Social Gerontology (Ninth Edition)*. America: Eve Howard.
- Benjamin, C.Y.F., Laily Paim, Jariah Masud, and Tengku Aizan Hamid. (2010). "The Future of the Malaysian Older Employees: An Exploratory Study". *International Journal of Business and Management*, 5 (4), 125-132. <http://psasir.upm.edu.my/id/eprint/17167/>. Tarikh akses: 1 November 2019
- Butterfil, E.S and Marianti, R. (2006). A framework for understanding old-age vulnerabilities. *Aging and Society*, 26(1), 9-35. <https://www.cambridge.org/core/journals/ageing-and-society/article/framework-for-understanding-oldage-vulnerabilities/6373836764266B41D71836A6E748EF6A> Tarikh akses: 5 November 2019
- Chan, L.S dan Chou, K.L. (2016). Poverty in old age: evidence from Hong Kong. *Ageing and Society*, 1(1), 1-19. doi: 10.1017/S0144686X16000817. Tarikh akses: 5 November 2019.
- DaVanzo, J., and Angeliqer, C. (1994). "Living Arrangements of Older Malaysians: Who Coresides with Their Adult Children?". *Demography*, 31 (1), 95-113. <https://link.springer.com/article/10.2307%2F2061910>. Tarikh akses: 3 November 2019
- Hardy M. (2009) Income Inequality in Later Life. Dalam Uhlenberg P. (eds) *International Handbook of Population Aging*. International Handbooks of Population, (1) Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-1-4020-8356-3_22 Tarikh akses: 5 November 2019.
- Hurd, M.D. (1989). The Economic Status of The Elderly. *Science. New Series* 244 (4905), 659-664. American Association for the Advancement of Science. <https://science.sciencemag.org/content/244/4905/659/tab-pdf>. Tarikh akses: 2 November 2019
- Jabatan Perangkaan Malaysia. (2018). *Jadual Hayat Ringkas Malaysia 2016-2018*. Putrajaya.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. (2001). *Laporan Kiraan Permulaan Bagi Kawasan Bandar dan Luar Bandar*. Kuala Lumpur.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. (2011). *Taburan Penduduk Mengikut Kawasan Pihak Berkuasa Tempatan dan Mukim 2010*. Kuala Lumpur.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. (2019). *Perangkaan Penting Malaysia 2019*. Putrajaya.
- Jariah, M; Tengku Aizan, H and Sharifah, A.H. (2015). Measuring Poverty Among Elderly Malaysians. *Asian Journal for Poverty Studies*, 1(1), 73-81. <https://pdfs.semanticscholar.org/e100/67be63fb5032754472ee11c386c201e79b0.pdf>. Tarikh akses: 5 November 2019.
- Kementerian Pembangunan Luar Bandar. (2018). Data Asas KPLB: Suku kedua 2018. Bahagian Perancangan Strategik, Kementerian Pembangunan Luar Bandar. https://www.ruralink.gov.my/wp-content/uploads/2018/10/DATA-ASAS-2018_SUKU-2_opt.pdf Tarikh akses: 5 November 2019.
- Khoo, S. L., Mohamad Shaharudin Samsurijan, P. S. Gopal, Nor Malina Malek and Zahri Hamat. (2018). Urban poverty alleviation strategies from multi-dimensional and multi-ethnic perspectives: Evidences from Malaysia. *Kajian Malaysia*, 36(2), 43–68. <https://doi.org/10.21315/km2018.36.2.3> Tarikh akses: 5 November 2019.
- Krug, E.G., Dahlberg, L.L., Mercy, J.A., Zwi, A.B., and Lozano, R. (2002). *World Report on Violence and Health*. Geneva: World Health Organization. https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/en/ Tarikh akses: 4 November 2019
- Laily Paim and Sharifah Azizah Haron. (2010). Konsep dan Pendapatan Mengukur Kemiskinan. Laily Paim dan Sharifah Azizah Haron (ed). *Kemiskinan di Malaysia: Isu Fundamental dan Paparan Realiti*, 1-29. Serdang: Universiti Putra Malaysia.
- Mei, L., Yang, Z., Zhenyu, Z., Ying, Z., Litao, Z., and Kun, C. (2013). "Rural-Urban Differences in the Long-Term Care of the Disabled Elderly in China". *Plos One*. 8 (11), 1-7. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3818274/pdf/pone.0079955.pdf>. Tarikh akses: 3 November 2019
- Nik Norliati Fitri Md Nor. (2016). *Pengaturan Kehidupan dan Penjagaan Kesihatan Warga Tua Melayu di Daerah Jerantut, Pahang*. Tesis PhD. Pulau Pinang: Universiti Sains Malaysia.
- Norlaila Abu Bakar, Nor Aini Idris dan Doris Padmini Selvaratnam. (2009). "Kesejahteraan Ekonomi Warga Emas di Malaysia: Perbezaan Gender". *Prosiding PERKEM IV, JILID 1*. ISSN: 2231-962X. <http://www.ukm.my/fep/perkem/pdf/perkemIV/PERKEM2009-1-20.pdf>. Tarikh akses: 1 November 2019
- Nurizan Yahaya, Tengku Aizan Hamid and Siti Farra Zillah Abdullah. (2010). Pendapatan dan Kepuasan Hidup Golongan Tua Termiskin. Laily Paim dan Sharifah Azizah Haron (ed). *Kemiskinan di Malaysia: Isu Fundamental dan Paparan Realiti*, 132-146. Serdang: Universiti Putra Malaysia
- Palloni, A. (2001). Living Arrangements of Older Persons. *Living Arrangements of Older persons: Critical Issues and Policy Responses*. New York: United Nations: 54-110.
- Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut. (2013). "Peta dan Keluasan". <http://pdjjerantut.pahang.gov.my/index.php/profail-daerah/latarbelakang/peta-keluasan>. Tarikh akses: 10 Oktober 2019.
- Rajwani Mohd Zain dan Fuziah Shaffie. (2005). "Isu Tempat Tinggal dan Perancangan Dasar Warga Tua Negara". Azlin Hilma Hillaaluddin, Fatimah Zaily Ahmad Ramli, Rusimah Sayuti dan Yusmarhaini Yusof (peny). *Polisi, Perundangan dan Amalan Kerja Sosial*, 23-34. Kedah: Universiti Utara Malaysia:
- Saidatulakmal, M. (2014). Poverty Issues Among Malaysian Elderly. *Proceeding of the Social Sciences Research ICSSR 2014*, 9-10 June 2014, Kota Kinabalu, Sabah Malaysia. <https://pdfs.semanticscholar.org/51ca/e2b4d188f3a4b952ec4848525e31c7dede98.pdf> Tarikh akses: 5 November 2019.
- Samat, N., Elhadary, Y. A, and Rainis, R. (2016). Tackling Poverty Issues in Malaysia: A Spatial Dimensional Approach in *Proceedings of 1st International Conference on Society, Space and Environment*, 2 - 3 November 2016, 43-50, Bali Indonesia.

- Schulz, J.H. 2010. The Economics of Ageing. Dannefer, D dan Philipson, C. (ed). *The Sage Handbook of Social Gerontology*, 48-60.
- Shahril@ Chahril Marzuki. (2005). "Pelaburan dalam Pendidikan adalah untuk Pendidikan atau Pendidikan untuk Kerjaya". Sufean Hussin (ed). *Pentadbiran dalam Pembangunan Pendidikan*. Pahang: PTS Professional Publishing.
- Sherlock, P.L. (2001). Living Arrangements of Older Persons and Poverty. United Nations. *Living Arrangements of Older Persons: Critical Issues and Policy Responses*, 348-359. New York: United Nations.
- Souare, G.E. (2008). "Education". Loue, S dan Sajatovic, M (eds). *Encyclopedia of Aging and Public Health*, 308-309. Springer.
- Tan, P.C., and Ng, S.T. (2000). Ageing in Malaysia: Issues and Policies. Phillips, D.R. (ed). *Ageing in the Asia-Pacific Region: Issues, Policies and Future Trend*, 284-298. New York: Routledge, Taylor & Francis Group.
- United Nations Department of Economic and Social Affairs – UN DESA. (2015). Income Poverty in Old Age: An Emerging Development Priority. Department of Economic and Social Affairs programme on ageing The focal point on ageing in the United Nations system <https://www.un.org/esa/socdev/ageing/documents/PovertyIssuePaperAgeing.pdf> Tarikh akses: 5 November 2019.
- United Nations Department of Economic and Social Affairs – UN DESA. (2019). Aging: The Journey to Age Equality. <https://www.un.org/development/desa/ageing/news/2019/10/idop/> Tarikh akses: 5 November 2019.
- United Nations. (2001). *Living Arrangements of Older Persons: Critical Issues and Policy Responses*. Special Issues Nos 42/43 2001. New York: Population Division Department of Economic and Social Affairs.
- United Nations. (2013). *Factsheet: Preparing for Ageing Societies in Asia and the Pacific*. New York.